

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 9 października 1956 r.

Nr 43

TREŚĆ:

Poz.:

U S T A W A

199 — z dnia 11 września 1956 r. o zmianie przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin 349

O B W I E S Z C Z E N I E

200 — Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 26 września 1956 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin 355

199

U S T A W A

z dnia 11 września 1956 r.

o zmianie przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 1. W dekreście z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116 i Nr 54, poz. 268), zwanym dalej „dekretem”, wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister Pracy i Opieki Społecznej określa w drodze rozporządzenia organy właściwe do ustalania prawa i wypłacania świadczeń pieniężnych w związku z zatrudnieniem za granicą.”;

2) w art. 4:

a) w ust. 2 skreśla się pkt 4,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister Pracy i Opieki Społecznej określa w drodze rozporządzenia, którzy chałupnicy są pracownikami w rozumieniu dekretu.”;

3) w art. 6:

a) w ust. 1 skreśla się cyfrę „1”, a po wyrazach „ich rodzin” dodaje się wyrazy „niektórych grup pracowników kolejowych oraz pracowników zatrudnionych w górnictwie i w zespołach formujących szkło”,

b) ust. 2 skreśla się;

4) w art. 7 ust. 1 skreśla się kropkę po wyrazach „pkt 1, 2 i 3” i dodaje się wyrazy „oraz okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby lub macierzyństwa.”;

5) w art. 7 ust. 4 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej ustala” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

6) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. 1. Do okresów zatrudnienia wymaganych do uzyskania renty (art. 29 i 38) zalicza się okresy:

1) nauki w szkole, do której pracownik został skierowany przez zakład pracy,

2) nauki w szkołach wyższych, jeżeli pracownik był zatrudniony bezpośrednio przed wstąpieniem do szkoły,

3) aspirantury naukowej, pod warunkiem uprzedniego zatrudnienia,

4) służby w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 r. i służby w oddziałach powstańczych w powstaniach śląskich w latach 1919 — 1921,

5) służby w polskich formacjach wojskowych w ZSRR po dniu 13 maja 1943 r.,

6) służby w oddziałach, które prowadziły walkę z hitlerowskim okupantem,

7) służby pełnionej w Armii Związku Socjalistycznych Republik Rad przez osoby, które posiadają obywatelstwo polskie,

8) służby w polskich formacjach wojskowych na zachodzie w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 13 lutego 1946 r.,

9) pobytu w niewoli w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 9 maja 1945 r.,

10) pobytu w niemieckich obozach koncentracyjnych i w obozach pracy przymusowej w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 9 maja 1945 r.,

11) działalności rewolucyjnej,

12) pobytu w więzieniach i w obozach odosobnienia za działalność rewolucyjną,

13) służby w wojskowych oddziałach ludowych w czasie wojny domowej w Hiszpanii,

14) bezrobocia przed Wyzwoleniem, udowodnionego dokumentami.

2. Okresy wymienione w ust. 1 nie podlegają zaliczeniu, jeżeli ten sam okres został uwzględniony z tytułu zatrudnienia.

3. Okresy wymienione w ust. 1 pkt 8 — 10 zalicza się do okresów zatrudnienia wymaganych do uzyskania ren-

ty, jeżeli pracownik bezpośrednio przed tymi okresami lub do dnia 1 września 1939 r. był zatrudniony i posiada co najmniej pięcioletni okres zatrudnienia po Wyzwoleniu.

4. Minister Pracy i Opieki Społecznej ustala w drodze rozporządzenia zasady i tryb zaliczania do okresów zatrudnienia okresów wymienionych w ust. 1 pkt 6 oraz 11 — 13.

5. Do okresów zatrudnienia wymaganych do uzyskania renty mogą być zaliczone obywatelom polskim również okresy służby z poboru w charakterze szeregowca lub niezawodowego podoficera w innych formacjach wojskowych niż wymienione w ust. 1. Minister Pracy i Opieki Społecznej ustala w drodze rozporządzenia zasady i tryb zaliczania tych okresów.”;

7) art. 9 skreśla się;

8) w art. 10 ust. 2 po wyrazach „Rada Ministrów określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

9) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Podstawę wymiaru renty stanowi przeciętny miesięczny zarobek:

- 1) z ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia albo
- 2) z kolejnych 2 lat zatrudnienia dowolnie wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 10 lat zatrudnienia przed zgłoszeniem wniosku o rentę.

2. Zainteresowany może wystąpić nie później niż w ciągu roku od daty wydania pierwszej decyzji przyznającej rentę o zmianę podstawy wymiaru renty.

3. Za zarobek uważa się całkowity bez jakichkolwiek potrąceń zarobek w gotówce i w naturze, przysługujący pracownikowi z tytułu zatrudnienia, z wszelkimi dodatkami wpływającymi trwale na jego wysokość.

4. Dla osób wymienionych w art. 4 ust. 2 pkt 1 i 2 za podstawę wymiaru renty przyjmuje się zarobki z okresu zatrudnienia przed skierowaniem do szkoły liczone zgodnie z przepisem ust. 1.

5. Minister Pracy i Opieki Społecznej wyda w drodze rozporządzenia szczegółowe przepisy w sprawie obliczania podstawy wymiaru renty, ustalając jednocześnie najniższą podstawę wymiaru renty w kwocie co najmniej 500 zł.”;

10) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. Inwalidą w rozumieniu dekretu jest osoba, która z powodu stałej lub długotrwałej, całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy została zaliczona do jednej z następujących grup:

- 1) do I grupy inwalidów — obejmującej osoby, które z powodu znacznego naruszenia sprawności organizmu mają ograniczoną zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy zawodowej i potrzebują stałej opieki innej osoby,
- 2) do II grupy inwalidów — obejmującej osoby, które z powodu znacznego naruszenia sprawności organizmu mają ograniczoną zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy zawodowej, lecz nie potrzebują stałej opieki innej osoby,
- 3) do III grupy inwalidów — obejmującej osoby, które wskutek naruszenia sprawności organizmu stały się niezdolne do systematycznej pracy w swoim zawodzie w zwykłych warunkach istniejących w tym zawodzie,

lecz zdolne są do pracy w swoim lub innym zawodzie z obniżeniem kwalifikacji lub wydajności pracy, ze zmniejszeniem zakresu wykonywanych czynności lub z koniecznością stworzenia odpowiednich warunków pracy.”;

11) w art. 14:

a) w ust. 1 po wyrazach „związek przyczynowy inwalidztwa” dodaje się wyrazy „lub śmierci”, a po wyrazach „kierowanie na leczenie” dodaje się wyrazy „i przeszkolenie zawodowe”;

b) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia powierzyć komisjom wykonywanie zadań wymienionym w ust. 1 i 2 również w stosunku do osób nie będących pracownikami oraz ustalić tryb postępowania w tych sprawach.

5. Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia ustala w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady orzekania przez komisje o inwalidztwie i zaliczania do jednej z grup inwalidów określonych w art. 13.”;

12) w art. 15 ust. 1 wyrazy „utrąty prawa do zasiłku chorobowego” zastępuje się wyrazami „ustania prawa do zasiłku chorobowego, a jeżeli pracownik w okresie czasowej niezdolności do pracy pobierał wynagrodzenie, prawo do renty inwalidzkiej powstaje z dniem ustania czasowej niezdolności do pracy.”;

13) w art. 16 ust. 3 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

14) art. 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podwyższenie renty następuje od dnia zgłoszenia wniosku o podwyższenie, a jeżeli podwyższenie renty następuje z urzędu, od dnia wydania decyzji.”;

15) w art. 20 ust. 4 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej ureguluje” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

16) w art. 25 skreśla się ust. 2, a dotychczasowy ust. 3 otrzymuje kolejną numerację 2;

17) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. Osoba, która w myśl przepisów prawa cywilnego odpowiada za skutki zdarzenia powodujące wypłatę świadczeń na podstawie dekretu, obowiązana jest zwrócić organowi przyznającemu renty wypłacone świadczenia. Uprawnieni do świadczeń zachowują prawo dochodzenia od osób odpowiedzialnych za skutki zdarzenia odszkodowania w granicach kwoty, o którą wynagrodzenie szkody należne w myśl przepisów prawa cywilnego przewyższa świadczenia należne na podstawie dekretu.”;

18) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a. Dla roszczeń regresowych wynikających z art. 25 i 27 w stosunku do uspołecznionych zakładów pracy prawo do żądania zwrotu świadczeń przedawnia się z upływem 3 lat od daty powzięcia przez organ przyznający renty wiadomości o chorobie, niezdolności do pracy lub śmierci pracownika. Bieg terminu prekluzyjnego przewidzianego w postępowaniu arbitrażowym liczy się od daty dokonania wypłaty danej raty rentowej.”;

19) art. 28 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Renta starcza przysługuje pracownikowi, który ma wymagany okres zatrudnienia i osiągnął wiek starczy

w czasie zatrudnienia lub w ciągu 5 lat po ustaniu zatrudnienia (art. 7).";

20) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. 1. Wysokość renty starczej wynosi miesięcznie:

Dla pracowników kategorii zatrudnienia	Procent podstawy wymiaru renty		
	do 1200 zł	od nadwyżki ponad 1200 do 2000 zł	od nadwyżki ponad 2000 zł
I	60	20	15
II	40		

2. Renta starcza wraz ze wszystkimi dodatkami z wyjątkiem dodatków dla dzieci, wnuków i rodzeństwa nie może wynosić miesięcznie:

- 1) więcej niż 1200 zł, a wraz z dodatkiem za odznaczenie orderem (art. 59) — 1500 zł i
- 2) mniej niż renta wraz z dodatkiem dla rencistów nie pracujących ustalona na podstawie art. 80 ust. 2 — jeżeli rencista nie pracuje i poza rentą nie posiada dochodu z innych źródeł.”;

21) w art. 32:

- a) w ust. 1 pkt 1 po wyrazach „wymiaru renty” dodaje się wyrazy „albo w okresie tym osiągnął warunki do uzyskania renty przewidzianej dla pracowników I kategorii zatrudnienia.”;
- b) w ust. 2 przecinek po wyrazach „3 lat” zastępuje się kropką i skreśla się wyrazy „najwyżej jednak 1200 zł.”;

22) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. Renta inwalidzka przysługuje pracownikowi, który posiada wymagany okres zatrudnienia i stał się inwalidą w czasie zatrudnienia lub w ciągu 2 lat po ustaniu zatrudnienia (art. 7).”;

23) w art. 36:

- a) w ust. 3 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- b) w ust. 4 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej reguluje również” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

24) w art. 37 ust. 2 po wyrazach „Rada Ministrów ustala” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

25) w art. 38 skreśla się ust. 5;

26) art. 39 otrzymuje brzmienie:

„Art. 39. 1. Wysokość renty inwalidzkiej wynosi miesięcznie:

Dla pracowników		Procent podstawy wymiaru renty				
kategorii zatrudnienia	grupy inwalidów	do 1200 zł	od nadwyżki ponad 1200 do 2000 zł	od nadwyżki ponad 2000 zł	20	15
		przyczyna inwalidztwa				
		wypadek lub choroba zawodowa	inne przyczyny	bez względu na przyczynę inwalidztwa		
I	I	100	70	20	15	
	II	75	50			
	III	50	40			
II	I	100	60	20	15	
	II	75	40			
	III	50	30			

2. Renta inwalidzka wraz ze wszystkimi dodatkami z wyjątkiem dodatków dla dzieci, wnuków i rodzeństwa nie może wynosić miesięcznie:

- 1) więcej niż 1200 zł, a wraz z dodatkiem za odznaczenie orderem (art. 59) — 1500 zł i
- 2) mniej niż:
  - a) renta wraz z dodatkiem dla rencistów nie pracujących, ustalona na podstawie art. 80 ust. 2 — jeżeli rencista nie pracuje i poza rentą nie posiada do-

chodu z innych źródeł i został zaliczony do III lub II grupy inwalidów,

- b) renta ustalona pod lit. a) zwiększona o 50% — jeżeli rencista został zaliczony do I grupy inwalidów.

3. Jeżeli rencista zaliczony do III grupy inwalidów z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa posiada również dochód z pracy lub z innych źródeł, który łącznie z rentą inwalidzką bez dodat-

ków dla dzieci, wnuków i rodzeństwa przekracza podstawę jej wymiaru, wówczas rentę zmniejsza się o kwotę przewyższającą tę podstawę, nie więcej jednak niż o 50%.";

27) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia zasady planowego zatrudnienia inwalidów.”;

28) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. 1. Członkami rodziny pracownika (rencisty) uprawnionymi do renty rodzinnej są:

1) dzieci, wnuki i rodzeństwo stanu wolnego w wieku do lat 16, a w razie uczęszczania do szkoły w wieku do lat 24 lub bez względu na wiek, jeżeli stali się inwalidami I lub II grupy w wieku do lat 16 lub w czasie uczęszczania do szkół w wieku do lat 24,

2) małżonek i rodzice, którzy pozostawali na utrzymaniu pracownika (rencisty) i nie mają poza pracą dostatecznego dochodu z innych źródeł, jeżeli:

a) osiągnęli wiek: mężczyźni 65 lat, kobiety 55 lat lub są inwalidami albo wychowują przynajmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa zmarłego pracownika (rencisty), uprawnionych do renty rodzinnej w wieku do lat 8,

b) stali się inwalidami lub osiągnęli określony wiek przed śmiercią pracownika (rencisty) lub najpóźniej w ciągu 5 lat po jego śmierci albo przed ustaniem uprawnień do renty z tytułu wychowywania dziecka, wnuka lub rodzeństwa zmarłego pracownika (rencisty) z powodu ukończenia przez nie 8 roku życia.

2. Małżonkę, która w dniu śmierci żywiciela była w ciąży, uważa się za niezdolną do pracy przez okres ciąży i 2 miesiące po porodzie.

3. Rentę przyznaną członkom rodziny odpowiadającym warunkom określonym w ust. 1 wypłaca się nadal również w czasie zatrudnienia podjętego po śmierci żywiciela.

4. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia, w jakich warunkach uważa się członków rodziny za pozostających na utrzymaniu pracownika (rencisty) oraz jaki dochód powoduje zawieszenie prawa do renty.”;

29) w art. 51 dotychczasowy przepis staje się ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Minister Pracy i Opieki Społecznej określa w drodze rozporządzenia przypadki, w których renta rodzinna może być podzielona na równe części między członków uprawnionych do renty.”;

30) w art. 52:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wysokość renty rodzinnej wynosi miesięcznie:

Procent podstawy wymiaru renty		
do 1200 zł	od nadwyżki ponad 1200 do 2000 zł	od nadwyżki ponad 2000 zł
30	20	15

b) dodaje się ust. 3 — 6 w brzmieniu:

„3. Rentę rodzinną podwyższa się o 65 zł, jeżeli do renty uprawnionych jest dwóch członków rodziny, a o 145 zł, jeżeli do renty uprawnionych jest trzech lub więcej członków rodziny.

4. Jeżeli członek rodziny uprawniony do renty został zaliczony do I grupy inwalidów, przypadającą na niego część renty rodzinnej zwiększa się o 100 zł.

5. Jeżeli uprawnionymi do renty rodzinnej są sieroty zupełne, przypadającą na nie część renty rodzinnej zwiększa się o 10% podstawy wymiaru renty.

6. Łączna wysokość renty rodzinnej wraz ze wszystkimi dodatkami z wyjątkiem dodatku dla dzieci, wnuków i rodzeństwa nie może przekraczać kwoty 1200 zł, a wraz z dodatkiem za odznaczenie orderem (art. 59) — 1500 zł miesięcznie.”;

31) w art. 53 dotychczasowy przepis staje się ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Minister Pracy i Opieki Społecznej określa w drodze rozporządzenia, w jakim rozmiarze świadczenia z funduszy publicznych uważa się za dostateczne dla pokrycia kosztów utrzymania i wychowania.”;

32) w art. 55:

a) w ust. 1 po wyrazie „Rencista” skreśla się wyrazy „nie zatrudniony”;

b) w ust. 2 po wyrazie „Małżonek” skreśla się wyrazy „nie zatrudniony”, po wyrazie zaś „również” skreśla się wyrazy „nie zatrudnionemu”;

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dodatki przewidziane w ust. 1 i 2 nie przysługują dla dzieci, wnuków i rodzeństwa, na które wypłacane są zasiłki rodzinne lub dodatki z innych tytułów.”;

33) w art. 56:

a) w ust. 3 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej określa” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;

b) w ust. 4 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej ustali” dodaje się wyrazy „w drodze zarządzenia”;

34) w art. 58 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Renta łącznie z tym dodatkiem nie może przekraczać kwoty określonej w art. 31 ust. 2 pkt 1 lub w art. 39 ust. 2 pkt 1.”;

35) w art. 59 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Z tytułu posiadania orderów przysługuje tylko jeden dodatek.”;

36) po art. 59 dodaje się art. 59a w brzmieniu:

„Art. 59a. 1. Rencistom nie pracującym i nie posiadającym poza rentą dochodu z innych źródeł przysługuje dodatek:

- 1) do renty starczej dla pracowników I kategorii zatrudnienia w wysokości 15%, a dla pracowników II kategorii zatrudnienia w wysokości 20% podstawy wymiaru renty do 1200 zł,
- 2) do renty inwalidzkiej bez względu na kategorię zatrudnienia — w wysokości:

Grupa inwalidów	Przyczyna inwalidzstwa	
	wypadek lub choroba zawodowa	Inne przyczyny
procent podstawy wymiaru renty do 1200 zł		
I	—	20
II	5	15
III	15	15

- 3) do renty rodzinnej — 15% podstawy wymiaru renty do 1200 zł.
2. Dodatek do renty rodzinnej przysługuje uprawnionym do renty członkom rodziny, jeżeli warunki przewidziane w ust. 1 spełniają wszyscy członkowie rodziny. Gdy warunki do dodatku spełniają tylko niektórzy członkowie rodziny, członkom tym przysługuje dodatek do renty, jeżeli nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego z pozostałymi członkami rodziny, którzy warunki do dodatku nie spełniają.
3. Minister Pracy i Opieki Społecznej wyda w drodze rozporządzenia szczegółowe przepisy w sprawie przyznawania dodatków wymienionych w ust. 1.”;
- 37) w art. 60:
- a) w ust. 1 pkt 4 wyrazy „art. 45 pkt 2” zastępuje się wyrazami „art. 45 ust. 1 pkt 1”;
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego z tytułu zatrudnienia i z tytułu pobierania renty przysługuje tylko zasiłek wyższy.”;
- 38) art. 62 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 62. 1. W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez małżonka, dzieci, wnuków, rodziców lub rodzeństwo albo przez inną osobę, która prowadziła ze zmarłym wspólne gospodarstwo domowe, zasiłek pogrzebowy przysługuje:
- 1) w razie śmierci rencisty pobierającego rentę z tytułu własnej pracy — w wysokości trzykrotnej renty miesięcznej bez uwzględnienia dodatków dla dzieci, wnuków i rodzeństwa,
  - 2) w razie śmierci osób wymienionych w art. 60 ust. 1 pkt 2 do 4 — w wysokości 100% podstawy wymiaru renty, jednak nie więcej niż w wysokości określonej w pkt 1.
2. W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez inne osoby niż wymienione w ust. 1 zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości faktycznie poniesionych kosztów pogrzebu, najwyżej jednak w wysokości określonej w ust. 1.”;
- 39) w art. 63 ust. 1 w zdaniu 1 i 2 wyrazy „na warunkach przewidzianych” zastępuje się wyrazami „w zakresie przewidzianym”;
- 40) w art. 64 ust. 2 po wyrazach „Minister Pracy i Opieki Społecznej ustali” dodaje się wyrazy „w drodze zarządzenia”;
- 41) w art. 76 po wyrazach „określa Minister Pracy i Opieki Społecznej” dodaje się wyrazy „w drodze zarządzenia”;
- 42) w art. 77 w ust. 2 po wyrazach „ustala Rada Ministrów” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”;
- 43) w art. 80:
- a) w ust. 1 liczby „17 — 24” zastępuje się liczbami „17, 18 ust. 2 i 3, 19 — 24”, a liczbę „75” zastępuje się liczbą „76”;
- b) w ust. 2 po wyrazach „Rada Ministrów może” dodaje się wyrazy „w drodze rozporządzenia”, kropkę na końcu ustępu zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „ustalać dodatki do tych rent i określać warunki przyznawania tych podwyżek i dodatków, w szczególności w celu stopniowego wyrównania wysokości rent przyznanych na podstawie przepisów obowiązujących przed i po dniu 1 lipca 1954 r.”;
- c) w ust. 4 zdanie 2 otrzymuje brzmienie:
- „Dodatki do rent dla dzieci przyznane na podstawie dotychczasowych przepisów nie przysługują w okresie pobierania dla tych dzieci zasiłku rodzinnego lub dodatku przewidzianego w art. 55.”,
- a zdanie 3 skreśla się;
- d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. Rencista pobierający rentę z tytułu własnej pracy ma prawo do dodatków dla dzieci, wnuków i rodzeństwa w wysokości i na zasadach przewidzianych w art. 55, jeżeli prawo do tych dodatków powstało po dniu wejścia w życie dekretu.”;
- e) ust. 7 otrzymuje brzmienie:
- „7. Wdowa pobierająca rentę wdową lub zaopatrzenie wdowie na podstawie dotychczasowych przepisów z tytułu wychowywania dzieci traci prawo do tych świadczeń, jeżeli:
- 1) wychowywała dwoje dzieci — z chwilą utraty przez jedną sierotę prawa do renty sieroczej, chyba że druga sierota nie osiągnęła 8 lat, a jeśli wychowywała jedno dziecko w wieku do lat 8 — z chwilą ukończenia przez to dziecko 8 lat, oraz
  - 2) w chwili ustania prawa do renty wdowej z tytułu wychowywania dzieci (pkt 1) nie miała jeszcze ukończonych 55 lat lub nie była inwalidą.”;
- 44) art. 82 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 82. 1. Podlegają rozpatrzeniu na podstawie dekretu wnioski o rentę starczą lub inwalidzką, złożone po wejściu w życie dekretu przez pracownika, któremu na podstawie dotychczasowych przepisów odmówiono renty (pensji, zaopatrzenia) z tytułu własnej pracy, jeśli pracownik:
- 1) był zatrudniony po złożeniu wniosku załatwionego odmownie lub po ustaniu prawa do renty (pensji, zaopatrzenia) z powodu braku inwalidztwa albo
  - 2) stał się inwalidą w ciągu 2 lat lub osiągnął wiek starczy w ciągu 5 lat od ustania zatrudnienia (art. 7).
2. Rozpatrzeniu na podstawie dekretu podlegają również wnioski o rentę rodzinną zgłoszone przez wdowy, którym odmówiono renty, pensji lub zaopatrzenia wdowiego na podstawie dotychczasowych przepisów z powodu zdolności do pracy lub nieosiągnięcia odpowiedniego wieku albo które były objęte przepisem art. 5 ustawy z dnia 1 lipca 1949 r. o zmianie niektórych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. Nr 42, poz. 304).”;
- 45) w art. 83 pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się słowa „jeśli byli zatrudnieni po zawieszeniu tej wypłaty.”;
- 46) w art. 84:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1, w którym zdanie ostatnie otrzymuje brzmienie:
- „Zatrudnienie po wejściu w życie dekretu może trwać krócej niż 3 lata, jeżeli wymieniona osoba:
- 1) uległa wypadkowi w zatrudnieniu lub zachorowała na chorobę zawodową po wejściu w życie dekretu i została wskutek tego zaliczona do jednej z grup inwalidów albo
  - 2) była po Wyzwoleniu zatrudniona co najmniej 10 lat i przestała pracować.”;

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Osobom ociemniałym, które w dniu wejścia w życie dekretu pobierały rentę emerytalną lub zaopatrzenie emerytalne z tytułu własnej pracy na podstawie dotychczasowych przepisów, przysnaje się na ich wnioski zamiast tych świadczeń świadczenia określone w dekrecie, chociażby nie były zatrudnione po wejściu w życie dekretu, jeśli spełniają warunki w nim określone.”;

47) w art. 85:

a) w ust. 2 dodaje się na końcu wyrazy „Dodatek za bezradność, wypłacany do renty na podstawie dotychczasowych przepisów, ulega wstrzymaniu, jeśli kontrolne badanie lekarskie ustali, że inwalidztwo rencisty nie uzasadnia zaliczenia go do I grupy inwalidów.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Jeżeli renta emerytalna, pensja, zaopatrzenie lub renta wypadkowa z tytułu utraty co najmniej 50% zdolności do zarobkowania wypłacane są bez dodatku za bezradność, a rencistę zaliczono do I grupy inwalidów, świadczenia te podwyższa się o 50% bez uwzględnienia dodatków na dzieci, wnuki i rodzeństwo. Jeżeli rencista pobiera dwa lub więcej świadczeń, podwyższeniu podlegają wszystkie świadczenia. Wysokość podwyższonego świadczenia dla osób, które pobierają zaopatrzenia na podstawie dotychczasowych przepisów o państwowym systemie emerytalnym, nie może przekraczać maksymalnej, odpowiedniej renty emerytalnej z ubezpieczenia społecznego, podwyższonego o 50%.”;

48) w art. 86 skreśla się ust. 4;

49) skreśla się art. 88 i 91;

50) art. 92 otrzymuje brzmienie:

„Art. 92. Do dziesięcioletniego okresu wymienionego w art. 38 ust. 2 nie wlicza się również okresu pobierania na podstawie dotychczasowych przepisów renty emerytalnej, zaopatrzenia emerytalnego lub renty wypadkowej z tytułu utraty co najmniej 50% zdolności do zarobkowania.”;

51) w art. 94:

a) w ust. 3 po wyrazach „5 lat” dodaje się wyrazy „oraz renty przyznane członkom rodzin tych pracowników”;

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Składki wpłacone z tytułu uczestnictwa w pracowniczych kasach emerytalnych przez pracowników, którzy w dniu wejścia w życie dekretu byli członkami tych kas przez okres krótszy niż 5 lat, podlegają zwrotowi. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia tryb i zasady zwrotu tych składek.”;

52) po art. 98 dodaje się nowe artykuły 98a, 98b i 98c w brzmieniu:

„Art. 98a. Przewidziany w art. 28 ust. 1 i 2 warunek ukończenia wieku w czasie zatrudnienia lub w ciągu 5 lat po ustaniu zatrudnienia nie jest wymagany od pracownika, który wiek uprawniający do renty starczej osiągnął:

1) w czasie przerwy w zatrudnieniu przypadającej na okres od dnia 1 września 1939 r. do dnia 9 maja 1945 r. lub

2) w czasie, do dnia 31 grudnia 1954 r. i posiada okres 35 lat zatrudnienia.

Art. 98b. 1. Osobom, które nabyły prawo do zaopatrzenia emerytalnego:

a) z państwowego systemu emerytalnego na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 lipca 1954 r.,

b) z kolejowego systemu emerytalnego na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1955 r., zalicza się do wysługi emerytalnej okresy wymienione w art. 8 ust. 1 pkt 4 — 12, a ponadto okresy:

a) pracy wykonywanej za wynagrodzeniem w czasie od dnia 1 września 1939 r. do czasu objęcia służby po Wyzwoleniu lub rozwiązaniu prawno-publicznego stosunku służbowego,

b) tajnego nauczania w czasie okupacji, stwierdzonego zaświadczeniami właściwych władz szkolnych.

2. Okresy, o których mowa w ust. 1, zalicza się do wysługi emerytalnej również osobom, którym na skutek niezaliczenia tych okresów odmówiono prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli osoby te nie pobierają zaopatrzenia z innego tytułu oraz odpowiadają warunkom dla pobierania zaopatrzenia na podstawie przepisów wprowadzonych w życie po dniu 30 czerwca 1954 r.

3. Zaliczenie okresów, o których mowa w ust. 1, następuje na wniosek zainteresowanych osób, złożony w terminie do dnia 31 grudnia 1957 r., przy czym wymiar bądź podwyżka zaopatrzenia następuje od dnia 1 lipca 1956 r.

4. Wymiaru zaopatrzenia emerytalnego dokonuje się przy zastosowaniu przepisów obowiązujących w państwowym systemie emerytalnym przed dniem 1 lipca 1954 r., zaś w kolejowym systemie — przed dniem 1 stycznia 1955 r.

Art. 98c. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki uzyskania świadczeń rentowych przez repatriantów oraz przez osoby rehabilitowane.”;

53) art. 100 otrzymuje brzmienie:

„Art. 100. Do czasu wydania przepisów przewidzianych w art. 6 pozostają w mocy przepisy:

1) dotyczące świadczeń emerytalnych górników, oparte na „Karcie Górnika”,

2) dotyczące świadczeń emerytalnych dla robotników zatrudnionych w zespołach formujących szkło,

3) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 marca 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych (Dz. U. Nr 14, poz. 81).”;

54) w art. 103:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Osoba, która w chwili powstania prawa do renty przewidzianej w ust. 1 prowadziła na własny rachunek zakład pracy lub gospodarstwo rolne, nie ma prawa do dodatków dla dzieci, wnuków i rodzeństwa, przewidzianych w art. 55.”;

b) dotychczasowy ust. 2 staje się ust. 3;

55) w art. 104 wyrazy „art. 4 ust. 2 pkt 4” zastępuje się wyrazami „art. 4 ust. 3”;

56) użyte w dekrecie określenie „Zakład Ubezpieczeń Społecznych” albo „Zakład” zastępuje się określeniem „prezydium właściwej rady narodowej”.

Art. 2. 1. Przywraca się prawo do zaopatrzenia emerytalnego osobom, które utraciły to prawo w całości lub w części na podstawie:

- 1) przepisów o weryfikacji praw emerytalnych lub
- 2) przepisów o rehabilitacji osób zatrudnionych w policji państwowej i straży więziennej w czasie okupacji hitlerowskiej.

2. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady i tryb przywrócenia utraconych praw emerytalnych w przypadkach przewidzianych w ust. 1.

Art. 3. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady przywrócenia uprawnień emerytalnych osobom, które utraciły te uprawnienia na podstawie art. 80 ust. 3 dekretu, jeżeli osoby te nie pracują i nie uzyskały prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie przepisów dekretu.

Art. 4. Do świadczeń przyznanych na podstawie dekretu stosuje się następujące zasady:

- 1) podwyższenie renty od podstawy wymiaru przekraczającej 1200 zł, przyznanie dodatków dla rencistów nie pracujących i nie posiadających poza rentą dochodu z innych źródeł oraz przyznanie świadczeń dla dzieci uczęszczających do szkół w wieku ponad 18 lat następuje w myśl przepisów dekretu zmienionych niniejszą ustawą, z tym że świadczenia przysługują najwcześniej od dnia 1 lipca 1956 r.; termin roczny przewidziany w przepisie art. 11 ust. 2 dekretu w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą liczy się od dnia ogłoszenia ustawy;

- 2) art. 39 ust. 3 nie stosuje się do rencistów, którzy wskutek wniosku zgłoszonego przed dniem wejścia w życie ustawy otrzymali rentę na podstawie dekretu w wysokości przewidzianej dla pracowników zaliczonych do III grupy inwalidów z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa.

Art. 5. 1. Świadczenia należne za okres sprzed 1 lipca 1956 r. wypłaca się zgodnie z przepisami dekretu.

2. Sprawy osób, którym na podstawie dekretu odmówiono renty, a które przy zastosowaniu niniejszej ustawy miałyby do niej prawo, podlegają ponownemu rozpatrzeniu na wniosek zainteresowanego.

Art. 6. Upoważnia się Ministra Pracy i Opieki Społecznej do ogłoszenia w drodze obwieszczenia jednolitego tekstu dekretu z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszej ustawy oraz z przepisów prawnych ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1956 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *St. Skrzyszewski*

200

OBWIESZCZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 26 września 1956 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

1. Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 11 września 1956 r. o zmianie przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 43, poz. 199) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych dekretem z dnia 27 listopada 1954 r. w sprawie zmiany przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 54, poz. 268) oraz ustawą z dnia 11 września 1956 r. o zmianie przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Jednolity tekst nie obejmuje art. 2 — 5 ustawy z dnia 11 września 1956 r. o zmianie przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Przywraca się prawo do zaopatrzenia emerytalnego osobom, które utraciły to prawo w całości lub w części na podstawie:

- 1) przepisów o weryfikacji praw emerytalnych lub
- 2) przepisów o rehabilitacji osób zatrudnionych w policji państwowej i straży więziennej w czasie okupacji hitlerowskiej.

2. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady i tryb przywrócenia utraconych praw emerytalnych w przypadkach przewidzianych w ust. 1.

Art. 3. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady przywrócenia uprawnień emerytalnych osobom, które

utraciły te uprawnienia na podstawie art. 80 ust. 3 dekretu, jeżeli osoby te nie pracują i nie uzyskały prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie przepisów dekretu.

Art. 4. Do świadczeń przyznanych na podstawie dekretu stosuje się następujące zasady:

- 1) podwyższenie renty od podstawy wymiaru przekraczającej 1.200 zł, przyznanie dodatków dla rencistów nie pracujących i nie posiadających poza rentą dochodu z innych źródeł oraz przyznanie świadczeń dla dzieci uczęszczających do szkół w wieku ponad 18 lat następuje w myśl przepisów dekretu zmienionych niniejszą ustawą, z tym że świadczenia przysługują najwcześniej od dnia 1 lipca 1956 r.; termin roczny przewidziany w przepisie art. 11 ust. 2 dekretu w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą liczy się od dnia ogłoszenia ustawy;

- 2) art. 39 ust. 3 nie stosuje się do rencistów, którzy wskutek wniosku zgłoszonego przed dniem wejścia w życie ustawy otrzymali rentę na podstawie dekretu w wysokości przewidzianej dla pracowników zaliczonych do III grupy inwalidów z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa.

Art. 5. 1. Świadczenia należne za okres sprzed 1 lipca 1956 r. wypłaca się zgodnie z przepisami dekretu.

2. Sprawy osób, którym na podstawie dekretu odmówiono renty, a które przy zastosowaniu niniejszej